

Bedrijfseconomisch rekenen in de retail 1

niveau 4

Serienummer:

Licentie:

Voor het activeren van de licentie kijk op pagina 5 van dit boek.

Te activeren tot:

Colofon

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.
0522-235235
info@edu-actief.nl
www.edu-actief.nl

Auteurs: G. Duijzings, F. de Esch, E. Lockebeer, A. Schouten
Inhoudelijke redactie: F. de Esch
Omslagfoto: Erik Karst Fotografie

Titel: Bedrijfseconomisch rekenen in de retail 1 niveau 4

ISBN: 978 90 3723 178 6

© Edu'Actief b.v. 2016

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

Inhoud

Voorwoord	5
Thema Kostensoorten	7
1. Kosten van vermogen	9
1.1 Kosten eigen vermogen	9
1.2 Opdrachten kosten eigen vermogen	10
1.3 Kosten vreemd vermogen	12
1.4 Opdrachten kosten vreemd vermogen	14
1.5 Kosten totaal vermogen	20
1.6 Opdrachten kosten totaal vermogen	21
1.7 Begrippen	24
2. Kosten van diensten van derden en belastingen	25
2.1 Kosten van diensten van derden	25
2.2 Opdrachten kosten van diensten van derden	27
2.3 Kosten van belastingen	34
2.4 Opdrachten kosten van belastingen	36
2.5 Begrippen	40
3. Kosten van goederen	41
3.1 Inkoopwaarde van de omzet	41
3.2 Opdrachten inkoopwaarde van de omzet	44
3.3 Voorraadkosten	55
3.4 Opdracht voorraadkosten	55
3.5 Begrippen	61
4. Kosten van menselijke arbeid	63
4.1 Betaalde loonkosten	63
4.2 Opdrachten betaalde loonkosten	66
4.3 Gewaardeerd loon	72
4.4 Opdrachten gewaardeerd loon	75
4.5 Begrippen	82

5.	Kosten van duurzame bedrijfsmiddelen	85
5.1	Afschrijvingskosten	85
5.2	Opdrachten afschrijvingskosten	87
5.3	Het afschrijven van de aanschafprijs	89
5.4	Opdrachten afschrijven van de aanschafprijs	91
5.5	Afschrijven van de boekwaarde	97
5.6	Opdrachten afschrijven van de boekwaarde	98
5.7	Afschrijven volgens het acceleratiesysteem	102
5.8	Opdrachten afschrijven volgens het acceleratiesysteem	103
5.9	Afschrijven van de vervangingsprijs	106
5.10	Opdrachten afschrijven van de vervangingsprijs	108
5.11	Totale kosten duurzame bedrijfsmiddelen	110
5.12	Opdrachten totale kosten duurzame bedrijfsmiddelen	113
5.13	Begrippen	118
	Index	120

Voorwoord

Voor je ligt een rekenboek dat hoort bij de methode Klantgericht.info voor de retailopleidingen niveau 4. Het boek behandelt vanuit de bedrijfseconomie het thema kostensoorten. Het rekenwerk van dit thema is nodig voor de beheerstaken van de verschillende werkprocessen uit de kwalificatiedossiers 'Management retail' en 'Ondernemerschap retail'.

Op de website www.klantgericht.info vind je verdiepingsleerstof over exploitatiekosten en exploitatieoverzicht. In deze verdiepingsstof is ook aandacht voor de commerciële kostprijs voor zover van belang voor de detailhandel.

Deze leerstof werk je door als voorbereiding op het volgen van een opleiding uit de retaildossiers van niveau 4. Deze leerstof werk je door als voorbereiding op het volgen van een opleiding uit de retaildossiers van niveau 4.

Inloggen

Bij Klantgericht.info hoort een licentie die toegang geeft tot de website www.klantgericht.info. Op deze website vind je onder andere opdrachten, bronnen en filmpjes. De licentie moet je eerst activeren.

- Ga naar licentie.edu-actief.nl.
- Op deze pagina staan vier lege vakken. Vul hier de licentie in die je bij dit product hebt gekregen. De licentie bestaat uit vier maal zes tekens en is niet hoofdlettergevoelig.
- Klik op de knop 'Activeren' en volg de verdere instructies op de website.

Ga naar www.klantgericht.info. Klik op het blok 'Studentenmateriaal'. Log in met je gebruikersnaam. Vervolgens krijg je toegang tot al het bronnenmateriaal.

Je kunt hierna twaalf maanden gebruikmaken van het materiaal op www.klantgericht.info.

Veel succes!

Thema Kostensoorten

Over dit thema

In een detailhandelsonderneming noem je alle kosten samen de exploitatiekosten. De inkoopwaarde van de omzet vermeld je daarbij als een aparte kostenpost. Naast de indeling van de kosten in exploitatiekosten en inkoopwaarde van de omzet kun je de kosten ook indelen in:

- kostensoorten
- constante en variabele kosten
- directe en indirecte kosten.

Deze drie indelingen staan los van elkaar.

Bij het indelen van kosten in de zeven kostensoorten maak je onderscheid tussen de kosten die op één jaar drukken en de kosten die je over meerdere jaren verdeelt. Op basis hiervan kom je tot de onderstaande kostensoorten.

Kosten van:

- grond
- vermogen
- diensten van derden
- belastingen
- goederen
- menselijke arbeid
- duurzame bedrijfsmiddelen.

De zeven kostensoorten staan centraal in dit thema.

Leerdoelen

Als je het thema 'Kostensoorten' doorneemt, bereik je de volgende leerdoelen:

- Je kunt de totale kosten van het gemiddelde in een onderneming geïnvesteerde eigen vermogen berekenen.
- Je kunt de rentekosten van het gemiddelde in een onderneming geïnvesteerde vreemd vermogen berekenen.
- Je kunt de totale kosten van het gemiddelde in een onderneming geïnvesteerde totale vermogen berekenen.
- Je kunt de totale kosten van het gemiddelde in een onderneming geïnvesteerde totale vermogen berekenen als er tussentijds afgelost/bijgeleend wordt.
- Je kunt de totale kosten van diensten van derden berekenen.
- Je kunt de verzekeringskosten berekenen.
- Je kunt de kosten van belastingen berekenen.
- Je kunt de inkoopwaarde van de omzet berekenen met voorraadgegevens en gegevens over de (retour)inkopen.
- Je kunt de inkoopwaarde van de omzet corrigeren.
- Je kunt na correctie van de inkoopwaarde van de omzet de gerealiseerde brutowinst berekenen.
- Je kunt de voorraadkosten berekenen met gegevens uit de beroepspraktijk waarbij het onderscheid tussen ruimte-, rente- en risicokosten zichtbaar is.
- Je kunt de betaalde loonkosten berekenen.
- Je kunt de hoogte van het gewaardeerde loon op verschillende manieren vaststellen.

Klantgericht.info

Voordat je start met dit thema, ga je eerst kijken naar wat je al van de kostensoorten in een detailhandelonderneming weet. Ga naar www.klantgericht.info en voer de opdrachten uit van de onderdelen:

- oriëntatie
- nulmeting
- plannen.

Hoofdstuk 1

Kosten van vermogen

Inleiding

De kosten van het vermogen bestaan uit de rentekosten over het in de onderneming geïnvesteerde vermogen. Deze rentekosten bereken je over het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Het **eigen vermogen** is het 'eigen geld' dat je in de onderneming investeert. Het **vreemd vermogen** is het geld dat je leent van anderen. Dit kan bijvoorbeeld bij familie zijn, of bij de bank. Als je het eigen vermogen niet in de onderneming investeert, zou je dit op een spaarrekening zetten. Je ontvangt dan rente. Nu investeer je de 'eigen centjes' (spaargeld) in de onderneming. Deze (gemiste) rente over het eigen vermogen noem je **gewaardeerde interest**.

De vergoeding die je betaalt voor het gebruiken van vreemd vermogen noem je de rente van leningen. Samengevat: de totale kosten van het vermogen bestaan uit de gewaardeerde interest en de rente van de leningen.

Kosten van grond

Als kosten van grond in een detailhandelsonderneming worden alleen de rentekosten over het in de grond geïnvesteerde vermogen beschouwd. Het is wel een voorwaarde dat de grond in eigendom is. Is dit niet het geval, dan bestaan de kosten van de grond alleen uit de huur of de pachtsom. De rentekosten over het in de grond geïnvesteerde vermogen behoren tot de kostensoort **kosten van vermogen**. Hoort er een tuin bij het winkelpand, dan kan het onderhoud van de tuin wel als kosten worden aangemerkt.

1.1 Kosten eigen vermogen

Als ondernemer investeer je zelf ook geld in de onderneming. Dit heet het eigen vermogen. Dit vermogen kun je ook op een spaarrekening zetten. Dan krijg je daar rente (= interest) voor. Deze gemiste rentevergoeding breng je voor de onderneming in rekening als gewaardeerde interest. Je berekent deze interest over het gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen in een jaar. Om dit gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen te berekenen, tel je het eigen vermogen per 1 januari en het eigen vermogen per 31 december bij elkaar op en deelt dit door 2.

Voorbeeld

Adriaan van Tol heeft op 1 januari € 27.500,- in zijn onderneming geïnvesteerd. Op 31 december bedraagt het eigen vermogen € 34.500,-. Voor de berekening van de gewaardeerde interest gaat hij uit van een rentepercentage van 2,5%.

Het gemiddeld geïnvesteerd eigen vermogen is:

$(€ 27.500,- + € 34.500,-) \div 2 = € 31.000,-$.

De gewaardeerde interest bedraagt dan 2,5% van € 31.000,- = € 775,-.

1.2 Opdrachten kosten eigen vermogen

Opdracht 1: Kosten eigen vermogen

a. Waarop berust de indeling van de kosten in zeven kostensoorten?

b. Schrijf de zeven kostensoorten op.

c. Wat zijn de kosten van grond?

d. Waaruit bestaan de kosten van vermogen van een detailhandelonderneming?

e. Schrijf het verschil op tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen van een detailhandelonderneming.

f. Omschrijf het begrip gewaardeerde interest.

g. Welk percentage geldt als richtlijn voor de hoogte van de vergoeding voor het beschikbaar stellen van eigen vermogen?

Opdracht 2: Gewaardeerde interest bakkerswinkel

Johan heeft per 1 januari € 46.375,- in zijn bakkerswinkel geïnvesteerd. Op 31 december bedraagt de investering in zijn zaak € 58.750,-. Johan hanteert voor de gewaardeerde interest een percentage van 2,3%.

Bereken de gewaardeerde interest voor deze bakkerswinkel.

Opdracht 3: Gewaardeerde interest tennisshop

In de administratie van een tennisshop staat een eigen vermogen op 1 januari van € 21.800,-. Op 31 december bedraagt het eigen vermogen € 23.650,-. Voor het berekenen van de gewaardeerde interest geldt een percentage van 2,1%.

Bereken de gewaardeerde interest voor deze tennisshop.

Opdracht 4: Gewaardeerde interest parfumerie

Nuray, eigenaresse van een parfumerie in hartje Cuijk, heeft op 1 januari € 30.280,- in haar onderneming geïnvesteerd. Op 31 december is het eigen vermogen met € 5.270,- toegenomen. Nuray hanteert voor het berekenen van de gewaardeerde interest een percentage van 2,9%. Hoeveel rente heeft Nuray misgelopen over haar geïnvesteerde eigen vermogen?

Opdracht 5: Gewaardeerde interest webshop

Een webshop heeft op 1 januari op de balans een eigen vermogen staan van € 24.896,-. Op 31 december is het eigen vermogen met € 3.756,- afgenomen. De eigenaar rekent voor de gewaardeerde interest met een percentage van 1,7%.

Hoeveel bedraagt de gewaardeerde interest voor deze webshop?

Opdracht 6: Gewaardeerde interest buurtsuper

Het balanstotaal van een buurtsuper is op 1 januari € 642.225,-. Hiervan is 15% eigen vermogen. Op 31 december is het balanstotaal € 712.540,-, waarvan 16% eigen vermogen. De eigenaar rekent voor de gewaardeerde interest met een percentage van 2,25%.
Hoeveel bedraagt de gewaardeerde interest voor deze buurtsuper?

Wil je meer oefenen met kosten van het eigen vermogen? Ga naar de website www.klantgericht.info. Daar vind je bij de bronnen extra opdrachten.

1.3 Kosten vreemd vermogen

Het exploiteren van een onderneming kost geld. Dat gaat op voor het uitbaten van een winkel, het runnen van een webshop, het aanschaffen van een verkoopwagen en ga zo maar door. Daar heb je een bepaald vermogen (hoeveelheid geld) voor nodig. Dat vermogen heb je waarschijnlijk niet zelf. Dan is een lening noodzakelijk. Als je geld leent, betaal je daar een vergoeding voor. Deze vergoeding noem je **interest** of **rente**. De kosten heten daarom **rentekosten**. De hoogte daarvan is afhankelijk van:

- het kapitaal (**K**)
Dit is grootte van het gemiddeld geïnvesteerd vermogen.
- het rentepercentage (**p**)
Dit is de vergoeding die degene die het geld verstrekt, wil hebben. Dit wordt altijd aangegeven in een percentage per jaar. Voor het vreemd vermogen is deze altijd bekend.
- de periode dat je het bedrag leent.
Dit kan een periode van jaren, maanden of een aantal dagen zijn. Voor al deze perioden pas je weer een andere manier van berekenen toe. De periode is dus de duur dat je het geld nodig hebt, ook wel de **investeringsduur** genoemd.

Hierna vind je een toelichting op alle drie de manieren van berekenen.

De rentekosten bereken je met de volgende formule:

$$\text{Rentekosten (R)} = \frac{\text{Kapitaal (K)} \times \text{percentage (p)} \times t}{100 \times 1^*}$$

** De 1 staat voor een jaar; bij de renteberekening per maand staat er op die plaats 12; bij de renteberekening per dag staat er 360 (of 365). De rente wordt altijd uitgedrukt in een percentage per jaar.*

Voorbeeld periode: jaar

Cemal leent een bedrag van € 5.000,- voor een periode van 3 jaar voor de aanschaf van een kassasysteem. Hij betaalt 4,8% rente per jaar aan de bank.

Cemal betaalt in totaal € 720,- aan rentekosten. Dit bedrag bereken je door de verstrekte gegevens in de renteformule in te vullen.

Dus:

$$\frac{K \times p \times t}{100 \times 1} = \frac{\text{€ } 5.000,- \times 4,8 \times 3}{100 \times 1} = \frac{\text{€ } 720.000,-}{100 \times 1} = \text{€ } 720,-$$

Voorbeeld periode: maand

Monique leent een bedrag van € 12.000,- voor een periode van 4 maanden voor de aanschaf van een bestelauto. Zij betaalt 5,2% rente per jaar aan de bank.

Monique betaalt € 208,- aan rentekosten. Dit bedrag bereken je door de verstrekte gegevens in de renteformule in te vullen.

Dus:

$$\frac{K \times p \times t}{100 \times 12} = \frac{\text{€ } 12.000,- \times 5,2 \times 4}{100 \times 12} = \frac{\text{€ } 249.600,-}{1200} = \text{€ } 208,-$$

Rentedagen

Je kunt de rentekosten ook berekenen met een periode in dagen. Er zijn twee methoden voor het berekenen van het aantal rentedagen. De eerste methode gaat uit van 30 dagen per maand. Een jaar heeft dan 360 dagen. Immers 12 maanden maal 30 dagen is 360 dagen. Het voordeel is dat je voor de berekening van de rentedagen niet na hoeft te denken over hoeveel dagen elke maand in werkelijkheid heeft. Bij het berekenen van de rentekosten ben je over de eerste dag geen rente verschuldigd, over de laatste dag wel. Oftewel: de eerste dag tel je niet mee en de laatste dag wel. Bij de bepaling van het aantal dagen voor de berekening met het juiste aantal dagen, tel je van alle maanden waarin je het bedrag geleend hebt de juiste dagen. Let op: februari heeft normaal 28 dagen, maar in een schrikkeljaar 29 dagen.

Je kunt het beste even op de kalender opzoeken of je met een schrikkeljaar te maken hebt. Er is echter ook een trucje dat je kunt gebruiken dat meestal opgaat (alleen soms niet voor eeuwjaren (1900, 2000)). De jaartallen waar een heel getal uitkomt als je de laatste twee cijfers deelt door 4 zijn schrikkeljaren.

Zo is:

- 2013 geen schrikkeljaar omdat $13 \div 4 = 3,25$
- 2016 wel een schrikkeljaar omdat $16 \div 4 = 4$.

Voorbeeld periode: dagen

Helene heeft tijdelijk behoefte aan € 6.800,- voor het betalen van een leverancier. Ze krijgt dit bedrag van de bank op 14 maart. Op 7 augustus betaalt ze de lening terug. De bank hanteert voor dit soort leningen een rentepercentage van 6,2%.

Voor het berekenen van de rentekosten, tel je eerst de rentedagen.

Als je elke maand 30 dagen mag tellen, dan is het aantal rentedagen in:

maart:	april:	mei:	juni:	juli:	augustus:
30-14=16	30	30	30	30	7

In totaal zijn dat 143 rentedagen.

De bank brengt € 167,47 rentekosten in rekening. Dit bedrag bereken je door de verstrekte gegevens in de renteformule in te vullen.

Dus:

$$\frac{K \times p \times t}{100 \times 360} = \frac{€ 6.800,- \times 6,2 \times 143}{100 \times 360} = \frac{€ 6.028.880,-}{36000} = € 167,47$$

Als je uitgaat van de werkelijke dagen per maand (geen schrikkeljaar), dan is het aantal rentedagen in:

maart:	april:	mei:	juni:	juli:	augustus:
31-14=17	30	31	30	31	7

In totaal zijn dat 146 rentedagen.

De bank brengt € 168,64 rentekosten in rekening. Dit bedrag bereken je door de verstrekte gegevens in de renteformule in te vullen.

1.4 Opdrachten kosten vreemd vermogen

Opdracht 7: Kosten vreemd vermogen

a. Van welke drie grootheden zijn de rentekosten afhankelijk?

b. Welke formule gebruik je om de rentekosten te berekenen?

c. Welke drie uitgangspunten zijn van belang bij het berekenen van de rente op basis van het juiste aantal dagen?

Opdracht 8: Rentekosten over jaren

Bereken de rentekosten van de onderstaande geleende bedragen.

	geleend bedrag	tijdsduur	rentepercentage	rentekosten
a.	€ 35.600,-	1 jaar	3,8 %	_____
b.	€ 189.650,-	2 jaar	4,1 %	_____
c.	€ 96.750,-	6 jaar	4,4 %	_____
d.	€ 155.600,-	8 jaar	4,9 %	_____
e.	€ 85.250,-	7 jaar	6,5 %	_____
f.	€ 95.100,-	11 jaar	5,2 %	_____
g.	€ 535.600,-	3 jaar	5,4 %	_____
h.	€ 1.635.600,-	6 jaar	6,2 %	_____
i.	€ 5.250,-	2,5 jaar	5,9 %	_____
j.	€ 258.250,-	5,5 jaar	3,6 %	_____

Opdracht 9: Investeren in een winkelpand

Stef leent een bedrag van € 225.500,- voor de aankoop van een winkelpand. De hypotheekrente voor een periode van 30 jaar is 3,9%. Stef lost tussentijds niets af op deze hypothecaire lening.

Bereken de totale rentekosten.
